

Ministerieel besluit tot vaststelling van een ontwerp van lijst van het als monument te beschermen ensemble van station, lampisterie, schuilplaats en hekwerk in Lichtervelde

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, 1, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Het ontwerp van lijst van de volgende voor bescherming vatbare monumenten, stads- en dorpsgezichten, wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische, de sociaal-culturele, de industrieel-archeologische en de artistieke waarde als monument:

Het ensemble van station, lampisterie, schuilplaats en hekwerk, gelegen in Lichtervelde, Statieplaats 3 en zonder nummer bekend ten kadaster:

Lichtervelde, enige afdeling, sectie E, perceelnummers 432/2D (deel), 432/2E en zonder nummer (deel van het openbaar domein) zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische en sociaal-culturele waarde:

Het spoorwegknooppunt Lichtervelde illustreert de geschiedenis van de spoorverbindingen in de 19de eeuw. In deze gemeente, centraal gelegen op het traject Brugge-Kortrijk, de eerste lijn aangelegd door het private "S.A. des Chemins de Fer de la Flandre Occidentale", wordt in 1847 de eerste "middenstatie" geopend. Ruim tien jaar later (1858) kan er in een nieuwe en grotere "middenstatie" overgestapt worden naar Veurne, en in 1870 ook naar Duinkerken. In 1880 vertakt Lichtervelde zich tot een echt kruisstation dat via Gent in verbinding staat met de rest van het land. Lichtervelde is eind 19de eeuw dan ook uitgegroeid tot een transport- en handelsdraaischijf. De roep om een functioneler station wordt echter pas in 1910, enkele jaren na de overname, beantwoord door de beslissing van de staatsspoorwegen om een groot en representatief tpestation te bouwen. De dienstenvleugel van het in 1912-1914 gebouwde station wordt door beschietingen vernietigd in de Eerste Wereldoorlog en nadien identiek herbouwd. Het ensemble van het spoorwegstation, de lampisterie met sanitair, de halfondergrondse betonnen schuilplaats en het gietijzeren hekwerk illustreren het belang van deze spoorweginfrastructuur.

Uitzonderlijk voor een tpestation wordt de internationaal belangrijke paardenmarkt in kleurrijke tegeltableaus op de stationschefwoning afgebeeld. Deze tableaus leggen het verband tussen deze vroeg 20ste-eeuwse markt in de Lichterveldse straten en de spoorlijnen, waarlangs de paarden onder meer naar Duitsland geëxporteerd werden. De voorstelling van een plaatselijk economisch gebeuren is evenals de uitwerking van de stationsnaam in tegeltableaus erg uitzonderlijk binnen de stationsarchitectuur. Het thema verwijst als bijna enige materiële relict naar deze ooit erg belangrijke paardenmarkt.

Historische , in casu architectuurhistorische en de industrieel-archeologische waarde:

Het station van Lichtervelde is in 1912-1914 gebouwd op basis van het door de staat ontwikkelde 'stationstype 1895'. Enerzijds vormt de "middenstatie" een herkenbare illustratie van dit stationstype, anderzijds getuigt dit station van de aanpasbaarheid van het type aan de noden en het belang van het station.

Kenmerkend voor het 'type 1895' zijn onder meer,

één: het langgestrekte volume onder zadeldaken, parallel aan de sporen, met centraal de hogere stationschefwoning (met onder meer bewaarde trap), geflankeerd door twee lage vleugels, de lange vleugel voor de reizigers- en andere diensten en één bijkomende woontravee met aansluitend nutsgebouw;

twee: de gevelritmering door rondboogvensters en -deuren, lisenen en baksteenfriezen;

drie: de oculi en de stationsnaam in een rechthoekig veld onder de lage dakhelling van de zijgevels, in combinatie met een rondboogvenster in de lage woontravee;

vier: de aflijning van gevels en dakhelling met verzorgde gootlijsten;

vijf: de lampisterie en het reizigerssanitair als apart gebouwtje nabij de dienstenvleugel.

Van de luifel aan de perronzijde zijn de blauwhardstenen aanzetstenen bewaard. De uitzonderlijke lengte van de dienstenvleugel van dertien traveeën, met wachtzaal en oude lokettenwand, weerspiegelt het belang van dit station. Ook het verzorgde baksteenmetselwerk van grijze machinesteen is uitzonderlijk. Het metselwerk is verlevendigd door banden en omlijstingen in rode baksteen en door sierlijke tegeltableaus onder de gootlijsten en voor de stationsnaam. De in rode baksteen geaccentueerde rondboogornamentiek wordt in de lampisterie vervolledigd met boognissen waarin de deuren en vensters gevat zijn.

Artistieke waarde:

Het station is eveneens uitzonderlijk door de tegeltableaus onder de gootlijst van de stationschefwoning (zijde Statieplaats én perronzijde). De hoofdaandacht gaat aan beide zijden uit naar het quasi identieke, levendige tableau van de Lichterveldse paardenmarkt. Op het voorplan symboliseert een boerenpaard, vastgehouden door een man wiens gezicht koopmansgeest verraadt, de markt. De figuren in het midden zijn tot gekleurde vlakken en schaduwen herleid, waarachter de gevels gesuggereerd worden. Het markttableau is telkens geflankeerd door decoratieve tableaus. Aan de Statieplaats zijn de tableaus met plantenslingers beïnvloed door de art nouveau. Aan de perronzijde kenmerken de leeuwenkop en acanthusbladeren de renaissancetableaus.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

22-05-2014

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS